

A large, dark gray silhouette of a balance scale is centered on the right side of the cover. A thick, light green curved line starts from the left edge and curves upwards towards the top left corner. The background is a solid dark gray.

Lawbooks

Strafrecht 3
2019 – 2020

VOORWOORD

Beste student(e),

Voor je liggen de uitwerkingen van de voorgeschreven werkgroepopdrachten (week 1 t/m week 3) van het vak **Strafrecht 3**. Deze uitwerkingen zijn door Team Lawbooks met de grootst mogelijke zorg samengesteld en nagekeken. Onthoud echter dat deze uitwerkingen niet gezien kunnen worden als het correcte nakijkmodel. Deze uitwerkingen vormen slechts een aanvulling bij het leren.

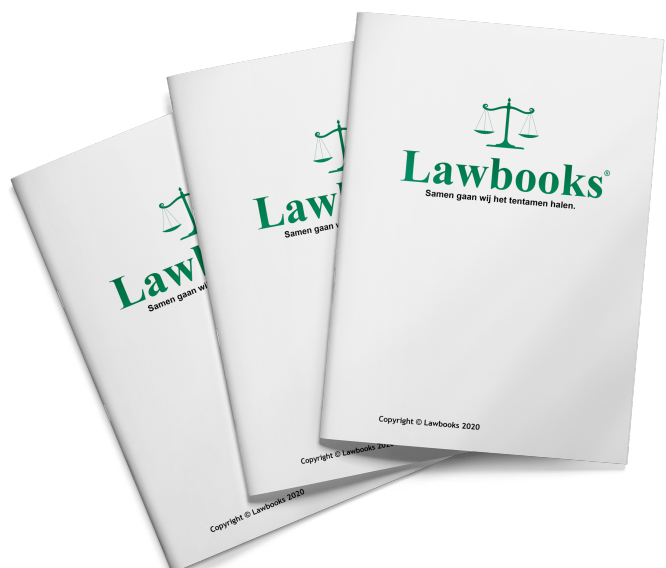
Lawbooks behoudt dan ook het recht de inhoud te bepalen en is niet aansprakelijk voor eventuele onjuistheid of onvolledigheid van de informatie. Lawbooks wenst je veel succes tijdens het lezen en een prettig cursusverloop.

Met vriendelijke groet,

Team Lawbooks

PSST... HOU JE VAN KORTING?

Wil je graag korting krijgen op elk boekje dat je koopt? Word dan lid van JFV Groningen en betaal slechts €4,99 voor elk boekje dat je koopt. Kijk voor meer informatie onze [website](#).

VOORWOORD

WEEK 1:

VOORONDERZOEK, VERDENKING, VERDACHTE,
VERHOOR EN VRIJHEIDSBENEMING

BLZ. 5

WEEK 2:

VOORARREST

BLZ. 15

WEEK 3:

DAGVAARDING EN TENLASTELEGGING

BLZ. 26

INSTAGRAM

Volg Lawbooks op Instagram en blijf op de hoogte van de laatste ontwikkelingen. Heb je een vraag? Slide dan gerust in onze DM.

FACEBOOK

Wil je op de hoogte blijven van onze acties, nieuwe releases en meer? Volg ons dan op Facebook.

WHATSAPP

Word lid van de WhatsApp groep van jouw jaarlaag en wordt meteen op de hoogte gehouden van de nieuwste releases van Lawbooks. Scan de QR code hiernaast met je mobiele telefoon om lid te worden.

WEEK 1:

VOORONDERZOEK, VERDENKING, VERDACHTE, VERHOOR EN VRIJHEIDSBENEMING

Algemene vragen

Vraag 1A

Het materiële begrip 'verdachte' houdt in dat, voordat de vervolging is aangevangen, iemand als verdachte wordt aangemerkt als uit feiten en omstandigheden een redelijk vermoeden van schuld aan enig strafbaar feit voortvloeit. Dit staat in artikel 27 lid 1 Sv.

Vraag 1B

Het formele begrip 'verdachte' houdt in dat iemand als verdachte wordt aangemerkt als de vervolging tegen die persoon is gericht. Dit staat in artikel 27 lid 2 Sv.

Vraag 1C

Het begrip 'verdachte' geeft aan dat er een sterke verdenking is, maar de verdachte krijgt het voordeel van de twijfel. De rechter kan enkel tot een bewezenverklaring komen als hij er zeker van is dat de verdachte het strafbare feit begaan heeft. Dit staat in artikel 338 Sv.

Vraag 2A

Het pressieverbod houdt in dat in alle gevallen waarin iemand als verdachte wordt verhoord, onthoudt de verhorende persoon zich van alles wat de strekking heeft een verklaring te krijgen waarvan niet gezegd kan worden dat zij in vrijheid is afgelegd. De verdachte is immers niet tot antwoorden verplicht. Met andere woorden: er mag geen pressiemiddel (druk) worden uitgeoefend om een verklaring van de verdachte te krijgen. Te denken valt aan het gebruiken van geweld of chantagemiddelen. Dit staat in artikel 29 lid 1 Sv.

Vraag 2B

De cautie houdt in dat de verdachte moet worden gewezen op het feit dat hij niet verplicht is tot antwoorden. De cautie moet worden gegeven voordat het verhoor plaatsvindt. Dit staat in artikel 29 Sv.

Vraag 2C

Het nem-teneturbeginsel ligt ten grondslag aan artikel 29 Sv.

Vraag 3

Men spreekt van een verhoor in de zin van artikel 29 Sv op het moment dat er vragen aan een verdachte worden gesteld betreffende diens betrokkenheid bij een strafbaar feit dat is gepleegd. Zie hiervoor ook artikel 29a Sv.

Vraag 4

De stelling is onjuist. In het proces-verbaal moet staan dat de cautie is gegeven, als dit niet het geval is wordt er in beginsel vanuit gegaan dat de cautie niet is gegeven. De verklaring mag dan niet als bewijs worden gebruikt, tenzij het verzuim de verdachte NIET in zijn verdediging schaadt.

Vraag 5

De stelling is juist. In beginsel bestaat er vrije toegang tussen de verdachte en raadsman. Vertrouwelijkheid moet voldoende gewaarborgd zijn. Echter, er zijn uitzonderlijke beperkingen:

- 1) Als het belang van de zaak dat vergt.
- 2) Er bestaat een vermoeden van belemmering (vooronderzoek).

Vraag 6A

In artikel 141 Sv staan de opsporingsambtenaren omschreven:

- a) De Officieren van Justitie;
- b) De ambtenaren van de politie;
- c) De door Onze Minister van Veiligheid en Justitie in overeenstemming met Onze Minister van Defensie aangewezen militairen van de Koninklijke marechaussee;
- d) De opsporingsambtenaren van de bijzondere opsporingsdiensten.

Vraag 6B

Limitatief betekent dat er alleen aan het gegeven rijtje kan en mag worden voldaan. Er moet binnen de kaders van het desbetreffende artikel worden gebleven.

Cumulatief betekent dat alleen de opsomming in zijn geheel geldt.

De opsomming van artikel 141 Sv is niet limitatief want artikel 142 Sv is ook van toepassing.

Vraag 6C

Een gewone opsporingsambtenaar heeft de algemene bevoegdheid om strafbare feiten op te sporen. Dit staat in artikel 141 Sv.

Een buitengewoon opsporingsambtenaar (BOA) heeft de bevoegdheid om specifieke dan wel bepaalde strafbare feiten op te sporen. Te denken valt aan iemand die in de trein het vervoersbewijs controleert.

Vraag 7

De verbaliseringsplicht houdt in dat er een proces-verbaal moet worden opgesteld. Dit staat in artikel 152 lid 1 Sv.

Vraag 8

Artikelen waarin de bijzondere positie van de Officier van Justitie tot uitdrukking komt:

- 1) Artikel 141 Sv.
- 2) Artikel 181 lid 1 Sv.

Vraag 9

De stelling is onjuist. Staande houden kan door een ieder worden gedaan op het moment dat er sprake is van een 'heterdaadje'. Dit staat in artikel 55 Sv. Echter, niet iedereen kan iemand aanhouden. Het doel van aanhouden is het doen van onderzoek. Iemand verhoren op een plaats van verhoor, zoals een politiebureau. Iemand wordt dan een paar uur opgehouden.

Vraag 10

Typen opsporingsonderzoek:

- 1) Klassieke opsporing: het uitgangspunt is dat een vermoedelijk gepleegd strafbaar feit. Het is gericht op het ophelderen van de situatie, zoals het vinden van de verdachte.
- 2) Repressieve controle: het uitgangspunt is het speuren naar mogelijk gepleegde strafbare feiten. Er is, in tegenstelling tot de klassieke opsporing, nog geen redelijk vermoeden dat er een strafbaar feit is gepleegd.
- 3) Proactieve opsporing: het uitgangspunt is dat er personen zijn die verdacht worden van het bezig houden met ernstige vormen van criminaliteit. Te denken valt aan drugshandel. Het ziet er op om verdachten op heterdaad te betrappen in plaats van de situatie ophelderen, zoals bij klassieke opsporing het geval is.

- 4) Inlichtingenwerk: de criminele inlichtingen eenheid (CIE) maakt deel uit van een kern dat bestaat uit personen die informatie en tips geven die afkomstig zijn uit het criminele circuit. Het uitgangspunt is het opbouwen van een informatiepositie. Er is voor een deel sprake van een vermoeden dat er een strafbaar feit wordt begaan.
- 5) Verkennd onderzoek: het uitgangspunt is het verkrijgen van een beeld van een bepaalde sector in de samenleving. Dit type onderzoek ligt op de grens van wat nog onder de taak van de politie valt. Het doel is de voorbereiding van de opsporing.

Vraag 11

Wat kenmerkend is voor het toepassen van dwangmiddelen is dat ze inbreuk maken op grondrechten van een persoon.

Vraag 12

Steunbevoegdheden heeft als doel om bijvoorbeeld de arrestatie van een verdachte mogelijk of makkelijker te maken. De bevoegdheid om een andere bevoegdheid te ondersteunen. Dit staat in artikel 55 Sv.

Connexe bevoegdheden zijn gekoppeld aan een andere bevoegdheid. Zonder bevoegdheid A is er ook geen bevoegdheid B. Dit staat in artikel 56 Sv.

Vraag 13

De stelling is onjuist. Bij staande houden is er geen sprake van vrijheidsbeneming.

Vraag 14A

Artikel 52 Sv legt geen plicht tot antwoorden op. Het geeft enkel een bevoegdheid.

Vraag 14B

Het weglopen bij een staande houding op zich vormt geen risico, dat mag. Anders is het als een opsporingsambtenaar je arm vasthoudt, dan kan het losrukken wederspanning opleveren.

Vraag 15

Conform artikel 54 Sv is buiten het betrappen op heterdaad de Officier van Justitie bevoegd om een persoon aan te houden en om een aanhouding te bevelen. Een lagere opsporingsambtenaar voert de aanhouding dan uit.

Arresten

Hollende Kleurling

Vraag 1

Ter zake van de Opiumwet en ter zake van wederspanningheid.

Vraag 2

Twee agenten zagen een (gekleurd) persoon hollend uit de richting van Café Caribbean Nights komen terwijl hij voortdurend zijn hand in zijn jaszak hield. Het Café Caribbean Nights stond bekend als verzamelplaats van handelaren en gebruikers van verdovende middelen. Dit deed het vermoeden rijzen dat de hollende kleurling in het bezit zou zijn van verdovende middelen.

Vraag 3

Nee, het gerechtshof vond niet dat er voldoende grond was voor een redelijk vermoeden van schuld.

Vraag 4

Tweemaal vrijspraak was de einduitspraak. Ten aanzien van het Opiumwetdelict waren er onvoldoende op rechtmatig wijze verkregen bewijsmiddelen. De uiteindelijk aangetroffen heroïne kwam aan het licht nadat er een onrechtmatige staande houding en onderzoek aan kleding had plaatsgevonden.

Ten aanzien van wederspanningheid was het niet bewezen dat de agenten 'in de rechtmatige uitoefening van hun bediening' werkzaam waren. Op het moment van de staande houding en onderzoek naar de kleding bestond noch heterdaad, noch een redelijk vermoeden van schuld.

Rennende Reputatie

Vraag 1

Het betreft wederspanning ex artikel 180 Sr.

Vraag 2

Het gerechtshof veroordeelde verdachte tot een voorwaardelijke gevangenisstraf van twee weken en een geldboete van 150,- gulden.

Vraag 3

De verdachte vond dat er geen redelijk vermoeden van schuld was, omdat de feiten en omstandigheden geen redelijk vermoeden van schuld opleveren. De verdachte zou zich volstrekt normaal hebben gedragen. Hij zou in ieder geval geen verdachte zijn in de zin van artikel 27 lid 1 Sv.

Vraag 4

Volgens de verdachte had het gerechtshof tot de einduitspraak moeten komen dat hij niet als verdachte kon worden aangemerkt. Dat zou vrijspraak zijn.

Vraag 5

De Hoge Raad velt het oordeel dat het oordeel van het hof niet berust op een onjuiste opvatting omtrent het bepaalde in artikel 27 lid 1 Sv. Daarnaast is het oordeel van het hof ook niet onbegrijpelijk. Daaruit blijkt dat de Hoge Raad het oordeel velt dat het er een redelijk vermoeden van schuld is.

Vraag 6

De stelling is onjuist. De moeilijkheid is dat het antwoord op de vraag wat een redelijk vermoeden van schuld oplevert, een genuanceerd beeld geeft. Een subtiel detail kan een groot verschil maken, bijvoorbeeld het feit dat een persoon reeds bekend is bij de politie.

Weigerachtige zwartrijder

Vraag 1

Het betreft wederspanning ex artikel 180 Sr.

Vraag 2

De verdachte klaagt over het feit dat op het moment de verdachte zich met geweld verzette tegen de twee agenten de staande houding reeds zou zijn geëindigd. De verdachte had een (ontwijkend) antwoord gegeven op de vraag naar zijn NAW-gegevens. Aansluitend zou de bevoegdheid tot staande houding zijn geëindigd volgens de verdachte. Het verzet was gepleegd nadat de agenten hem achterna waren gelopen en hem hadden vastgepakt. Dat was volgens de verdachte niet verricht 'jegens personen werkzaam in de rechtmatige uitoefening van hun bediening'.

Vraag 3

Gezien de omstandigheden heeft het oordeel van het hof dat de staande houding nog voortduurde op het moment dat de verdachte opnieuw werd vastgepakt, geen blijk gegeven van een onjuiste rechtsopvatting. Daarnaast was het oordeel van het hof voldoende gemotiveerd.

De Hoge Raad komt tot een meer principiële uitleg van artikel 52 Sv: een redelijke uitleg van deze bepaling brengt mee dat de daad bedoelde bevoegdheid niet reeds eindigt door de enkele omstandigheid dat de verdachte een vraag naar zijn personalia ontwijkend beantwoordt. Opsporingsambtenaren mogen (binnen bepaalde grenzen) persisteren bij het stellen van vragen naar de personalia. Dat houdt in dat er mag worden doorgevraagd en eventueel mag de verdachte worden vastgepakt. Tevens bestaat er ruimte om de verdachte te wijzen op consequenties van zijn houding. Staande houding stopt pas op het moment dat de opsporingsambtenaar aangeeft dat het stopt. Anders loopt de bevoegdheid door.

Artikel 2 Wet op de identificatieplicht geeft aan dat een ieder die ouder is dan veertien jaar verplicht is op vordering van een daartoe bevoegde ambtenaar een geldig identiteitsbewijs te tonen. Voor het uitoefenen van deze bevoegdheid is geen verdenking van een strafbaar feit nodig.

Oefenvragen

Casus 1

Vraag 1

Artikel 54 Sv is van toepassing omdat er geen sprake is van ontdekking op heterdaad. Artikel 128 Sv geeft de definitie van ontdekking op heterdaad.

Indien er sprake was geweest van ontdekking op heterdaad, waren artikel 53 Sv jo. artikel 128 Sv van toepassing geweest. Toetsen of de aanhouding rechtmatig was:

- 1) Verdachte: ex artikel 27 Sv.
- 2) Elk strafbaar feit: artikel 67 lid 1 en lid 2 Sv.
- 3) Spoedige voorgeleiding.
- 4) Bevel van de Officier van Justitie.

Vraag 2

In casu is er sprake van ontdekking buiten heterdaad. Daarom zijn artikel 54 Sv jo. artikel 128 Sv van toepassing. Toetsen of de aanhouding rechtmatig was:

- 1) Verdachte: er moet sprake zijn van een redelijk vermoeden van schuld. Uit de feiten en omstandigheden en de verklaring van Greta B volgt dat er een redelijk vermoeden van schuld is en dus dat er kan worden gesproken van een verdachte.
- 2) Strafbaar feit + voorlopige hechtenis: aanhouding geschiedt ten aanzien van een feit waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten. Op basis van artikel 67 lid 1 en lid 2 Sv moet het een misdrijf zijn waar 4 jaar of meer gevangenisstraf op staat. Artikel 312 lid 1 Sr is een misdrijf waar maximaal 9 jaar gevangenisstraf op staat.
- 3) Spoedige voorgeleiding: de verdachte is onverwijld (half uur) voorgeleid aan de hulp Officier van Justitie.
- 4) Bevel van de Officier van Justitie: de aanhoudingsbevoegdheid komt primair toe aan de Officier van Justitie. Als diens optreden niet kan worden afgewacht, mag de hulp Officier van Justitie een verdachte aanhouden. Als ook diens optreden niet kan worden afgewacht, mag een opsporingsambtenaar een verdachte aanhouden. In casu zijn Angela en Roberto opsporingsambtenaren. Er is geen aanhoudingsbevel door de Officier van Justitie afgegeven. Kon het optreden van de Officier van Justitie dan wel de hulp Officier van Justitie worden afgewacht? Kijk naar artikel 54 lid 3 en lid 4 Sv.
 - a. Spoedeisende situatie: uit de casus blijkt niet dat er sprake was van een spoedeisende situatie.

Conclusie: het ontbreken van het bevel van de Officier van Justitie en het ontbreken van een spoedeisende situatie maken de aanhouding onrechtmatig.

Vraag 3

Het arrest Salduz is niet meer van toepassing omdat deze informatie is gecodificeerd.

Men moet de verdachte de gelegenheid bieden om een advocaat te raadplegen op het moment dat er sprake is van een inhoudelijk verhoor. De voorgeleiding van de Bont kan worden aangemerkt als een inhoudelijk verhoor, omdat hij naar de betrokkenheid van de verdachte vraagt bij het strafbaar feit. Indien de Bont enkel naar NAW-gegevens had gevraagd of bijvoorbeeld een praatje was gaan maken over het weer, was er geen sprake geweest van een inhoudelijk verhoor.

Conclusie: hulp Officier van Justitie de Bont mocht de verdachte niet horen zonder dat de gelegenheid is geboden een advocaat te raadplegen.

Casus 2

Vraag 1

De vraag is wat het doel van de staande houding is. In casu was dat het vaststellen van de identiteit. Op grond van artikel 52 Sv heeft iedere opsporingsambtenaar de bevoegdheid om de identiteit van de verdachte vast te stellen en hem daartoe staande te houden. Identiteitsvaststelling geschiedt ex artikel 27a lid 1 Sv.

- 1) Verdachte: er moet sprake zijn van een redelijk vermoeden van schuld. Uit de feiten en omstandigheden blijkt dat er een redelijk vermoeden van schuld is, omdat de verdachte in een auto met een Litouws kenteken rijdt in de buurt van het delict. Daarnaast meerderen ze vaart op het moment dat de auto van de politie dichterbij komt. De beschrijving van de verdachten is op dit punt nog niet van belang omdat de agenten hen nog niet hebben gezien.
- 2) Mededelen voor welk strafbaar feit men wordt staande gehouden: op grond van artikel 27c lid 1 Sv moet de verdachte medegedeeld worden voor welk strafbaar feit hij wordt staande gehouden. Uit de casus blijkt niet dat de agenten deze mededeling hebben gedaan. Het mededelen voor welk strafbaar feit men wordt staande gehouden is een vereiste.

Conclusie: de staande houding was rechtmatig.

Vraag 2

De vraag is of er sprake is van ontdekking op heterdaad. Aan de ene kant kan worden betoogd dat 10 minuten na het delict nog onder ontdekking op heterdaad valt, maar er kan ook worden betoogd dat de mannen niet in de gaten zijn gehouden vanaf het moment dat het delict werd gepleegd en er daardoor geen sprake is van ontdekking op heterdaad. In casu is er sprake van het tweede geval, omdat de agenten niet het strafbare feit hebben waargenomen maar iemand anders. Daarom moeten de voorwaarden van artikel 54 Sv bij langs worden gegaan.

In casu is er sprake van ontdekking buiten heterdaad. Daarom zijn artikel 54 Sv jo. artikel 128 Sv van toepassing. Toetsen of de aanhouding rechtmatig was:

- 1) Verdachte: er moet sprake zijn van een redelijk vermoeden van schuld. Uit de feiten en omstandigheden en de verklaring van Piet volgt dat er een redelijk vermoeden van schuld is. Naast het feit dat er sprake was van een auto met een Litouws kenteken die in de buurt van het delict rijdt en in snelheid toeneemt op het moment dat de auto met agenten in de buurt komt, komen ook de kleding en de vondst van de zaklamp en autoradio overeen met de beschrijving van Piet.
- 2) Strafbaar feit + voorlopige hechtenis: aanhouding geschiedt ten aanzien van een feit waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten. Op basis van artikel 67 lid 1 en lid 2 Sv moet het een misdrijf zijn waar 4 jaar of meer gevangenisstraf op staat. Artikel 311 lid 1 sub 4 Sr is een misdrijf waar maximaal 6 jaar gevangenisstraf op staat. Daarmee is er voldaan aan het vereiste van artikel 67 lid 1 sub a Sv.
- 3) Spoedige voorgeleiding: verdachten zijn onverwijld voorgeleid.
- 4) Bevel van de Officier van Justitie: de aanhoudingsbevoegdheid komt primair toe aan de Officier van Justitie. Als diens optreden niet kan worden afgewacht, mag de hulp Officier van Justitie een verdachte aanhouden. Als ook diens optreden niet kan worden afgewacht, mag een opsporingsambtenaar een verdachte aanhouden. In casu zijn Angela en Roberto opsporingsambtenaren. Er is geen aanhoudingsbevel door de Officier van Justitie afgegeven. Kon het optreden van de Officier van Justitie dan wel de hulp Officier van Justitie worden afgewacht? Kijk naar artikel 54 lid 3 en lid 4 Sv.
 - a. Spoedeisende situatie: uit de casus blijkt dat er sprake was van een spoedeisende situatie, omdat de kans aanwezig is dat verdachten weg rijden oftewel proberen te ontsnappen. Het bevel van de Officier van Justitie kon daardoor niet worden afgewacht.

Conclusie: de aanhouding geschiedde rechtmatig.

Vraag 3

De vraag is of er sprake is van een verhoor van artikel 29 lid 2 Sv. Zo ja, dan had de cautie moeten worden gegeven.

WEEK 2:

VOORARREST

Algemene vragen

Vraag 1

De vier fasen:

- 1) Ophouden voor onderzoek: artikel 61 Sv.
- 2) Inverzekeringstelling: artikel 57 Sv.
- 3) Bewaring: artikel 63 Sv.
- 4) Gevangen houden/nemen: artikel 65 Sv.

Voorlopige hechtenis valt onder stap 3 en 4. Dit staat in artikel 133 Sv.

Vraag 2

Het doel van het horen van de verdachte door de (hulp) Officier van Justitie voorafgaand aan het ophouden voor onderzoek is dat de verdachte zich kan beklagen over eventuele onrechtmatigheid van de aanhouding of het aantonen dat de verdenking op een misverstand berust waardoor de verdachte in vrijheid moet worden gesteld.

Vraag 3

De grond voor het ophouden van onderzoek is het belang van het onderzoek. Daaronder moet ook worden verstaan het belang van het aan de verdachte in persoon uitreiken van mededelingen over de strafzaak. Dit staat in artikel 61 lid 3 Sv.

Vraag 4

Inverzekeringstelling is mogelijk als er sprake is van een strafbaar feit waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten. Dit staat in artikel 58 lid 1 jo. Artikel 67 lid 1 en 2 Sv. Dit moet op grond van het belang van het onderzoek zijn. Dit staat in artikel 57 lid 1 Sv.

Vraag 5

De stelling is juist. Een redelijke wetstoepassing brengt met zich mee dat onder het belang van het onderzoek ook besluitvorming over de voorlopige hechtenis mag worden meegerekend.

Vraag 6A

De termijn begint te lopen op het moment van vrijheidsbeneming. Dat is het moment waarop de verdachte wordt aangehouden.

LET OP! Niet vanaf het begin van de zes-uurs termijn van artikel 61 Sv.

Vraag 6B

De rechter-commissaris moet in het kader van de rechtmatigheidstoets van artikel 59a lid 1 Sv de volgende vijf punten onderzoeken als hij een inverzekeringstelling beoordeelt:

- 1) Is er sprake van een redelijke verdenking?
- 2) Is het een geval van voorlopige hechtenis?
- 3) Is er sprake van een onderzoeksbelang?
- 4) Zijn de vormvoorschriften nageleefd?
- 5) Zijn er andere gronden voor onrechtmatigheid?
 - a. Ongeschreven recht.

De rechter-commissaris moet zich beperken tot de rechtmatigheidstoets, omdat de wetgever niet heeft gewild dat de rechter-commissaris een eigen oordeel geeft over de wenselijkheid en/of de opportuniteit van de inverzekeringstelling. De rechter-commissaris mag dus bij het derde punt niet zelf beoordelen of de inverzekeringstelling in het belang van het onderzoek is, maar hij moet nagaan of de (hulp) Officier van Justitie in redelijkheid tot het oordeel kan komen dat er een onderzoeksbelang is.

Vraag 7

Als de rechter-commissaris de inverzekeringstelling onrechtmatig oordeelt zal hij de verdachte onmiddellijk in vrijheid stellen. Dit staat in artikel 59a lid 5 Sv.

Het in vrijheid stellen blijft enkel achterwege als de Officier van Justitie tijdens de voorgeleiding van de verdachte heeft gevorderd dat de verdachte in bewaring wordt gesteld en de rechter-commissaris dit toewijst. Dit staat in artikel 63 lid 1 Sv.

Vraag 8

Het begrip voorlopige hechtenis staat in artikel 133 Sv. Daaronder vallen de bewaring en het gevangen houden. Indien de rechter gevangen nemen beveelt nadat het onderzoek ter terechtzitting is begonnen ex artikel 65 lid 2 Sv valt er ook onder.

Vraag 9

Ten tijde van voorlopige hechtenis is er al sprake van vervolging. Beslissingen omtrent voorlopige hechtenis worden genomen door de rechter-commissaris of de rechter. De rechter is op vordering van de Officier van Justitie bij de zaak betrokken.

Vraag 10

De hoofdregel van voorlopige hechtenis is dat het moet gaan om een misdrijf waarop naar de wettelijke omschrijving vier jaar gevangenisstraf of meer is gesteld. Dit staat in artikel 67 lid 1 sub a Sv.

LET OP! In artikel 67 lid 1 sub b en c Sv staan nog limitatief opgesomde misdrijven die niet onder het eerste criterium vallen, maar waarvoor voorlopige hechtenis wel is toegelaten.

LET OP!! In artikel 67 lid 2 Sv staat een uitzondering voor verdachten die in Nederland geen bekende woon- of verblijfplaats hebben.

Vraag 11

Er is sprake van een grond voor voorlopige hechtenis zoals omschreven in artikel 67a Sv. Deze zijn te onderscheiden in de volgende gronden:

- 1) Ernstig vluchtgevaar.
- 2) Gewichtige redenen van maatschappelijke veiligheid.
 - a. Geschokte rechtsorde.
 - b. Gevaar voor recidive.
 - c. Onderzoeksbelang.

Vraag 12

Er is sprake van ernstig vluchtgevaar als dit uit bepaalde omstandigheden of gedragingen van de verdachte blijkt. Er moeten concrete aanwijzingen zijn dat de verdachte er vandoor zal gaan.

Vraag 13

De stelling is onjuist. ER is een vordering van de Officier van Justitie nodig.

Vraag 14

Dit is mogelijk. In de praktijk gaat het vaak om verdachten die in verzekering zijn gesteld, maar ook tegen een verdachte die nog vrij rondloopt kan een bevel tot bewaring worden ingesteld.

Vraag 15

Het bevel tot gevangen houden zoals bedoeld in artikel 65 Sv kan niet worden bevolen tegen een verdachte die niet in bewaring zit. Bewaring moet vooraf zijn gegaan aan gevangenhouding. Dit is anders bij gevangen nemen.

Vraag 16

Op het moment dat de inverzekeringstelling eindigt, begint de termijn van veertien dagen bewaring ex artikel 63 SV te lopen. Als er geen sprake is van een inverzekeringstelling, begint de termijn te lopen op het ogenblik van de tenuitvoerlegging. Dit staat in artikel 64 lid 1 Sv.

Vraag 17

Gevangenhouding kan ten hoogste 90 dagen duren. Dit staat in artikel 66 lid 1 Sv.

Vraag 18

Artikel 5 lid 2 EVRM schrijft voor dat de reden van de vrijheidsbeneming onverwijld aan de betrokkene moet worden medegedeeld, omdat artikel 5 lid 4 EVRM het recht heeft om de rechtmatigheid van zijn vrijheidsbeneming door een rechter te laten beoordelen, maar dan moet de betrokkene wel weten waarom hij is vastgezet.

Vraag 19

Nee, de Officier van Justitie mist de nodige onafhankelijkheid om als zodanig te worden aangemerkt. De prompte voorgeleiding moet voor een rechter worden gedaan.

Vraag 20

Dit is niet verplicht. Het doel van de vrijheidsbeneming moet mede zijn het mogelijk maken van een eventuele vervolging en bestraffing. De vrijheidsbeneming kan er juist toe dienen om een beslissing te nemen over het al dan niet vervolgen van een persoon.

Vraag 21

De stelling is onjuist. Het EHRM legt het begrip 'conviction' ex artikel 5 lid 1 sub a EVRM autonoom uit. Voorlopige hechtenis wordt toegepast nadat een verdachte in hoger beroep is gegaan van de veroordeling in eerste aanleg.

Arresten

Belang van het onderzoek

Vraag 1

Verdachte is tijdens het plegen van een diefstal op heterdaad betrapt en aangehouden. Hierna is hij voorgeleid aan de hulp Officier van Justitie en vervolgens in verzekering gesteld. Het 'supersnelrecht' is toegepast waarbij verdachte VOOR het tijdstip voor de rechter-commissaris moet worden geleid voor een rechtmatigheidstoets, is gedagvaard om voor de politierechter te verschijnen. Tijdens de terechtzitting heeft de politierechter de rechtmatigheid van de inverzekeringstelling getoetst en de toepassing van het dwangmiddel beoordeeld. De politierechter heeft ten onrechte de vordering van de Officier van Justitie tot gevangen nemen afgewezen en gevangenhouding bevolen. Dat was niet correct. In principe hoeft een veroordeelde nog niet vast te zitten als de straf nog niet onherroepelijk is geworden. Gevangen nemen had moeten plaatsvinden omdat er in dit geval geen bewaring aan vooraf was gegaan. De verdachte was alleen maar in verzekering gesteld. De rechter kan dus zelf ook de rechtmatigheid van de inverzekeringstelling toetsen en niet alleen de rechter-commissaris.

Vraag 2

Volgens de Hoge Raad is de betekenis van het begrip 'belang van het onderzoek' ex artikel 57 lid 1 Sv dat het onderzoeksbelang niet alleen wenselijk is om feiten met betrekking tot het gepleegde feit vast te stellen, maar ook om de mogelijkheid en wenselijkheid een bevel tot voorlopige hechtenis te vorderen dan wel te geven. Voor voorlopige hechtenis gelden strengere eisen. Het tweede onderzoeksbelang is dus een mogelijkheid om in inverzekeringstelling te blijven als voorlopige hechtenis gevorderd kan worden.

Brogan tegen het Verenigd Koninkrijk

Vraag 1

Het EHRM oordeelt dat het feit dat men niet wordt voorgeleid aan een rechter niet betekent dat het doel van het vasthouden geen berechting is. Er is ten aanzien van de 'offence' een verdenking. Er was geen schending van artikel 5 lid 1 sub c EVRM. Zie hiervoor r.o. 5.1 en 5.3.

Vraag 2

Het EHRM voert het argument aan dat er bescherming van het individu moet plaatsvinden tegen willekeurig overheidsoptreden. Controle door rechters is hierbij essentieel, want dat vermindert het risico van willekeur. Zie hiervoor r.o. 58.

Vraag 3

Het EHRM komt tot het oordeel dat vier dagen en zes uur te lang is. Dit valt niet meer onder de eis dat voorgeleiding 'promptly' (zo spoedig mogelijk) moet zijn. Op grond van dit arrest heeft de verdachte binnen drie dagen en vijftien uur het recht om te worden gehoord in Nederland.

Vraag 4

Het Nederlandse recht kent een dergelijke voorziening omdat dit arrest heeft geleid tot codificatie van artikel 59a Sv. Dit gebeurt niet alleen ambtshalve, maar de verdachte kan hier middels artikel 59a lid 4 Sv ook zelf om verzoeken.

Buzadji tegen Moldavië

Vraag 1

Artikel 5 lid 1 sub c jo. artikel 5 lid 3 EVRM waarborgt voor de verdachte de vrijlating in afwachting van het proces. Het uitgangspunt is dat men in vrijheid berechting moet kunnen afwachten, tenzij er zwaarwegende redenen zijn om dat niet te doen. Zie hiervoor r.o. 33.

Vraag 2

Er moeten ernstige bezwaren zijn voor de toepassing van voorlopige hechtenis ex artikel 67 lid 3 Sv en artikel 5 lid 1 sub c EVRM.

Vraag 3

De zwaarte van de strafdreiging vormt niet voldoende grondslag voor het aannemen van vluchtgevaar. Er moeten bepaalde omstandigheden of gedragingen van de verdachte aanwezig zijn waaruit kan worden opgemaakt dat de verdachte wil gaan vluchten. Zie hiervoor r.o. 43.

Vraag 4

Volgens het EHRM kan de geschoktheid van de rechtsorde een rol spelen bij de motivering van het voorarrest omdat 'social disturbance' tijdelijk een grond voor bepaalde, ernstige misdrijven kan zijn. Dit criterium mag onder bijzondere omstandigheden worden gehanteerd. Dat houdt in dat het moet om concrete aanwijzingen moet gaan dat de openbare orde (ernstig) wordt verstoord. Alleen dan is voorlopige hechtenis gelegitimeerd.

Vraag 5

Het EHRM komt tot het oordeel dat artikel 5 lid 3 EVRM is geschonden. Er was niet voldoende grond voor vrijheidsbeneming. Buiten het ontbreken voor collusiegevaar, bleek evenmin sprake te zijn van vluchtgevaar of 'social disturbance'. Er waren geen concrete aanwijzingen. Zie hiervoor r.o. 39, 51 en 52.

Vraag 6

De stelling is onjuist. Zoals reeds aangegeven dienen er concrete aanwijzingen te zijn om een verdachte in voorlopige hechtenis te stellen.

Oefenvragen

Casus 1

Vraag 1

Op grond van artikel 59a Sv moet er aan bepaalde voorwaarden worden getoetst:

- 1) Redelijke verdenking.
- 2) Geval van voorlopige hechtenis.
- 3) Onderzoeksbelang.
- 4) Vormvoorschriften.
- 5) Ongeschreven recht.

- 1) Is er sprake van een redelijke verdenking? Er is sprake van een redelijke verdenking omdat de auto en het kenteken overeenkomen. Daarnaast ligt op de hoedenplank een rode sporttas. Ten slotte legt Oscar een bekentenis af.
- 2) Is er een geval van voorlopige hechtenis? Op basis van artikel 67 lid 1 en lid 2 Sv moet het een misdrijf zijn waar 4 jaar of meer gevangenisstraf op staat. Artikel 312 lid 2 sub 1 en 2 Sr is een misdrijf waar maximaal 9 jaar gevangenisstraf op staat. Daarmee is er voldaan aan het vereiste van artikel 67 lid 1 sub a Sv.
- 3) Is er sprake van een onderzoeksbelang? De verdachte heeft reeds bekend. Echter, er moet verder worden uitgezocht of bewaring nodig is.
- 4) Is er voldaan aan de vormvoorschriften? Ex artikel 27 Sv moet er sprake zijn van een verdachte en kan er sprake zijn van ontdekking op heterdaad en ontdekking buiten heterdaad. Er moet dan voldaan zijn aan de voorwaarden van artikel 54 Sv:
 - a. Geval van voorlopige hechtenis.
 - b. Bevel van de Officier van Justitie.
 - c. Spoedeisende situatie.
 - d. Recht op bijstand.
 - e. Cautieplicht.

- *Tussenconclusie: er is niet aan de vormvoorschriften voldaan* -

- 5) Is er sprake van ongeschreven recht? Uit de casus blijkt niet dat hier sprake van is, dus hoeft dit niet worden aangenomen.

Conclusie: de inverzekeringstelling was onrechtmatig. De verdachte wordt dan in vrijheid gesteld. Echter, dat is niet in alle gevallen gewenst en daarom wordt in de praktijk over gegaan naar bewaring.

Casus 2

Vraag 1

Bij deze vraag moet op grond van artikel 59a Sv alle voorwaarden worden getoetst:

- 1) Redelijke verdenking.
- 2) Geval van voorlopige hechtenis.
- 3) Onderzoeksbelang.
- 4) Vormvoorschriften.
- 5) Ongeschreven recht.

- 1) Is er sprake van een redelijke verdenking? Er is sprake van een redelijke verdenking omdat Fred heeft bekend.
- 2) Is er een geval van voorlopige hechtenis? Op basis van artikel 67 lid 1 en lid 2 Sv moet het een misdrijf zijn waar 4 jaar of meer gevangenisstraf op staat. Op artikel 239 Sr staat een gevangenisstraf van maximaal 3 maanden. Daarmee is er niet voldaan aan het vereiste van artikel 67 lid 1 sub a Sv.

- *Tussenconclusie: er is niet aan de vormvoorschriften voldaan* -

- 3) Is er sprake van een onderzoeksbelang? Er is geen onderzoeksbelang. Het idee om hem vast te houden zodat hij geen onrust in het Noorderplantsoen veroorzaakt is nobel, maar niet noodzakelijk voor het onderzoek.
- 4) Is er voldaan aan de vormvoorschriften? Ex artikel 27 Sv moet er sprake zijn van een verdachte en kan er sprake zijn van ontdekking op heterdaad en ontdekking buiten heterdaad. Er moet dan voldaan zijn aan de voorwaarden van artikel 54 Sv:
 - a. Geval van voorlopige hechtenis.
 - b. Bevel van de Officier van Justitie.
 - c. Spoedeisende situatie.
 - d. Recht op bijstand.
 - e. Cautieplicht.
- 5) Is er sprake van ongeschreven recht? Uit de casus blijkt niet dat hier sprake van is, dus hoeft dit niet worden aangenomen.

Conclusie: de in verzekeringstelling was onrechtmatig. De verdachte wordt dan in vrijheid gesteld. Echter, dat is niet in alle gevallen gewenst en daarom wordt in de praktijk over gegaan naar bewaring.

Casus 3

Vraag 1

Met de bewaring vangt de voorlopige hechtenis aan. Daar is een vordering van de Officier van Justitie voor nodig. De rechtbank moet de volgende stappen in zijn overweging betrekken:

- 1) Is er een geval van voorlopige hechtenis? Op basis van artikel 67 lid 1 en lid 2 Sv moet het een misdrijf zijn waar 4 jaar of meer gevangenisstraf op staat. Op artikel 5 WvW staat maximaal een gevangenisstraf van 2 maanden. Daarmee is er niet voldaan aan het vereiste van artikel 67 lid 1 sub a Sv.
- 2) Zijn er ernstige bezwaren ex artikel 67 lid 3 Sv? Er zijn getuigenverklaringen waardoor er sprake is van een (sterke) verdenking en aan de voorwaarde van ernstige bezwaren is voldaan.
- 3) Is er een grond aanwezig? Artikel 67a lid 1 sub a en sub b Sv en lid 2 bij langsgaan. In casu is er geen grond aanwezig.
- 4) Is er sprake van een anticipatiegebod? Artikel 67a lid 3 Sv kan in acht worden genomen, want de kans is groot dat Bart een straf opgelegd krijgt dat ongeveer gelijk staat aan de periode die hij op dit moment vastzit.

Conclusie: er is geen mogelijkheid tot bewaring doordat er niet aan voorwaarde 1 en 3 is voldaan.

Casus 4

Vraag 1

De volgende voorwaarden moeten worden getoetst ex artikel 63 Sv:

- 1) Is er een geval van voorlopige hechtenis? Op basis van artikel 67 lid 1 en lid 2 Sv moet het een misdrijf zijn waar 4 jaar of meer gevangenisstraf op staat. Op artikel 310 Sr staat maximaal een gevangenisstraf van 4 jaar. Daarmee is er voldaan aan het vereiste van artikel 67 lid 1 sub a Sv.
- 2) Zijn er ernstige bezwaren ex artikel 67 lid 3 Sv? Arie bekend. Daarmee zijn er voldoende ernstige bezwaren.
- 3) Is er een grond aanwezig? Artikel 67a lid 1 sub a en sub b Sv en lid 2 bij langsgaan. In casu is er geen grond aanwezig.
- 4) Is er sprake van een anticipatiegebod? Artikel 67a lid 3 Sv kan in acht worden genomen, want de kans is groot dat Arie een straf opgelegd krijgt dat ongeveer gelijk staat aan de periode die hij op dit moment vastzit.

Conclusie: er is geen mogelijkheid tot bewaring doordat er niet aan voorwaarde 3 is voldaan.

Vraag 2

Het maakt voor het antwoord op vraag 1 wel uit als blijkt dat Arie op 2 september 2013 bij vonnis van de rechtbank ook al veroordeeld is voor de diefstallen, omdat dan artikel 67a lid 2 onder 3 Sv van toepassing is. Dat heeft invloed op de beoordeling van de gronden voor inbewaringstelling.

Vraag 3

Het maakt voor het antwoord op vraag 2 wel uit als blijkt dat tegen dit vonnis nog hoger beroep loopt, omdat als er hoger beroep is ingesteld er nog geen sprake is van een onherroepelijke veroordeling. Artikel 67a lid 2 onder 3 Sv vormt dan geen grond voor inbewaringstelling.

Casus 5

Vraag 1

Bij deze vraag hoeft alleen de derde voorwaarde ex artikel 63 Sv te worden getoetst:

- 1) Is er een geval van voorlopige hechtenis?
- 2) Zijn er ernstige bezwaren ex artikel 67 lid 3 Sv?
- 3) Is er een grond aanwezig?
- 4) Is er sprake van een anticipatiegebod?

- 1) Lid 1 sub a: ernstig gevaar voor vlucht: dit blijkt niet uit de casus.
- 2) Lid 1 sub b: gewichtige reden van maatschappelijke veiligheid: dit blijkt niet uit de casus.
- 3) Lid 2 onder 1: gevangenisstraf van 12 jaar of meer en de rechtsorde ernstig is geschokt door dit feit: het gaat niet om een delict waar 12 jaar gevangenisstraf of meer op staat.
- 4) Lid 2 onder 2: hou er rekening mee dat verdachte een misdrijf zal begaan waarop een gevangenisstraf van 6 jaar of meer staat of waardoor de veiligheid van de staat of de gezondheid en veiligheid van personen in gevaar kan worden gebracht: er is geen enkele reden om aan te nemen dat Ali nogmaals een delict zal plegen.
- 5) Lid 2 onder 3: indien er sprake is van verdenking van de volgende artikelen: dit blijkt niet uit de casus.
- 6) Lid 2 onder 4: indien er sprake is van verdenking van de volgende artikelen: dit blijkt niet uit de casus.
- 7) Lid 2 onder 5: voorlopige hechtenis is noodzakelijk om de waarheid aan het licht te brengen: dit blijkt niet uit de casus.

Conclusie: er is geen grond voor inbewaringstelling.

WEEK 3:

DAGVAARDING EN TENLASTELEGGING

Aantekening

Artikel 261 lid 1 Sv vereist dat feit, tijd en plaats in de tenlastelegging staan. Indien dit niet het geval is, is de tenlastelegging nietig.

Artikel 261 lid 2 Sv vereist een feitelijke onderbouwing. Deze onderbouwing mag en kan niet te algemeen zijn. De omschrijving 'mishandeling' zal niet voldoende zijn, maar de omschrijving 'een klap tegen zijn linker wang' wel.

De grondslagfunctie houdt in dat de rechter gebonden is aan de grondslag van de tenlastelegging. De Officier van Justitie stelt het strafbare feit vast en de rechter is hier aan gebonden.

Artikel 6 lid 3 onder a EVRM spreekt van 'nature' en 'cause'. In de Nederlandse wet- en regelgeving is dit iets anders geformuleerd, maar er zit veel overlap in.

Voorbeeld 1 betreft artikel 312 Sv: als iemand in het ziekenhuis komt te overlijden, dan kan er mondeling aan de tenlastelegging worden toegevoegd dat dit de dood ten gevolge heeft.

Voorbeeld 2 betreft artikel 313 Sv: het moet gaan om dezelfde feitencomplex maar de tenlastelegging is iets anders. De situatie levert bijvoorbeeld doodslag op, terwijl het moord blijkt te zijn. In theorie is dit mogelijk, want de feiten zijn hetzelfde maar achteraf komt vast te staan dat er sprake was van voorbedachte raad.

Algemene vragen

Vraag 1

Het recht voor de verdachte om de mogelijkheid te hebben van te voren van de gedingstukken kennis te nemen blijkt uit artikel 6 lid 3 sub b EVRM.

Vraag 2

Processtukken zijn alle stukken die de rechter nodig heeft om tot een oordeel te komen. Dit staat in artikel 349a lid 2 Sv.

Vraag 3A

Als het vooronderzoek is afgerond en er een beslissing is genomen over de verdere vervolging heeft een verdachte recht op het nemen van kennis van alle processtukken. Dit geldt ook voor stukken die eerder van de verdachte werden onthouden. Dit staat in artikel 32 lid 2 jo. artikel 33 Sv.

Vraag 3B

Het moment van kennis nemen van processtukken ontstaat vanaf het eerste verhoor na aanhouding. Het huidige artikel 30 (lid 1) Sv biedt de verdachte in beginsel onbeperkte bevoegdheid tot het nemen van kennis van de processtukken. Hierdoor kan de verdachte al in een vroeg stadium worden geïnformeerd over het verloop en de resultaten van het opsporingsonderzoek.

Vraag 4

Nee, deze stukken hoeft de voorzitter niet altijd tijdens de terechtzitting voor te lezen. De verdachte heeft op grond van artikel 33 Sv recht op inzage van de stukken. Daardoor is het overbodig om ieder stuk voor te lezen. Een korte weergave van de inhoud van de stukken tijdens het onderzoek ter terechtzitting is voldoende. Dit staat in artikel 301 lid 3 Sv.

Vraag 5

De stelling is onjuist. Uit artikel 6 lid 3 sub a EVRM volgt dit niet dwingend. De verdachte kan ook mondeling en zo nodig met behulp van een tolk worden uitgelegd wat de tenlastelegging inhoudt.

Vraag 6

In Nederland is de tenlastelegging de grondslag van het strafproces. De rechter beantwoordt formele en materiële vragen op grondslag van de tenlastelegging. De rechter is gebonden aan de tenlastelegging en daarmee er ook van afhankelijk. Dat zorgt er voor dat de tenlastelegging moet overeenkomen met de delictsbestanddelen van het strafbare feit waarvan de verdachte wordt beschuldigd. Als dat niet het geval is, kan de op de tenlastelegging gebaseerde bewezenverklaring niet worden gekwalificeerd als een strafbaar feit.

Vraag 7

In artikel 261 Sv staat dat de dagvaarding een opgave van het feit behelst dat ten laste wordt gelegd, met vermelding omstreeks welke plaats en tijd het begaan zou zijn.

Vraag 8

Als een tenlastelegging niet voldoet aan de eisen van artikel 261 Sv verklaart de rechter de dagvaarding nietig. Echter, het niet voldoen aan de eisen hoeft niet fataal te zijn. De dagvaarding kan worden hersteld en opnieuw worden uitgevaardigd.

Vraag 9

De tenlastelegging in het onderzoek ter terechtzitting heeft als functie voor de verdachte dat hij een goede verdediging kan opzetten. De verdachte weet dankzij de tenlastelegging waarvan hij wordt verdacht.

De tenlastelegging in het onderzoek ter terechtzitting heeft voor de rechter een leidende functie. De rechter weet binnen welke kaders hij het onderzoek ter terechtzitting moet houden.

Vraag 10

Nee, de tenlastelegging voldoet niet aan de eisen van artikel 261 Sv. Onder het begrip 'mishandeld' kunnen uiteenlopende handelingen vallen. Concretisering lijkt hier een vereiste te zijn, vooral omdat 'mishandeling' het kernbestanddeel van het delict betreft.

Vraag 11

Drie soorten samengestelde tenlasteleggingen:

- 1) Cumulatieve tenlastelegging: stuurt aan op een veroordeling van twee of meer delicten naast elkaar.
- 2) Primaire/subsidiaire tenlastelegging: stuurt aan op een veroordeling van één van de er in verwerkte delicten. De volgorde waarin de verschillende onderdelen moeten worden onderzocht staat vast.
- 3) Alternatieve tenlastelegging: stuurt ook aan op een veroordeling van één van de er in verwerkte delicten, maar zonder meer dat de rechter een volgorde wordt voorgeschreven waarin de verschillende onderdelen moeten worden onderzocht.

Vraag 12

Een primaire/subsidiaire tenlastelegging stuurt op één veroordeling voor een van de daarin verwerkte delicten aan. De rechter onderzoekt eerst het primaire gedeelte van de tenlastelegging en daarna het subsidiaire gedeelte.

Vraag 13

De Officier van Justitie kan op grond van artikel 313 Sv tijdens het onderzoek ter terechtzitting vorderen dat de tenlastelegging wordt gewijzigd.

Vraag 14

Het is niet vereist dat elk delictsbestanddeel woordelijk in de tenlastelegging is opgenomen. Voldoende is dat het bestanddeel in de tenlastelegging ligt besloten. Wordt er een bepaald bestanddeel niet omsloten door de tenlastelegging, dan mag de rechter dat bestanddeel niet opnemen in de bewezenverklaring omdat er anders iets bewezen zou worden verklaard wat niet ten laste is gelegd. Dan is de bewezenverklaring niet gebaseerd op de tenlastelegging en dat levert een grondslagverlating op.

Vraag 15

Voorbeeld van een kennelijke schrijffout: één letter of cijfer in de tenlastelegging is onjuist. Te denken valt aan 'Groeningen' in plaats van 'Groningen'.

Vraag 16

De rechter mag niet een te bewijzen deel van de tenlastelegging dat een bestanddeel verwoordt 'uitstrepn' zodat de overblijvende omschrijving een heel ander delict oplevert dan waarop de oorspronkelijke omschrijving zag, omdat de rechter dan buiten de tenlastelegging gaat. Dat kan niet.

Vraag 17

De rechtbank mag niet voor een ander feit veroordelen: zwaarder mag niet, maar lichter wel.

Arresten

Dev Sol

Vraag 1

De rechtbank en het hof hebben diefstal en bedreiging met geweld bewezen verklaard.

Vraag 2

De verdediging doet met betrekking tot de fotoboeken het verzoek om kennisneming van de stukken te mogen doen ex artikel 33 Sv.

Vraag 3

Zowel de rechtbank als het hof wijzen het verzoek af, omdat het algemeen opsporingsbelang zich daartegen verzet. Dit opsporingsbelang houdt in dat het Openbaar Ministerie belang heeft bij het geheimhouden van de identiteit van overige personen die op de foto's in de fotoboeken voorkomen. Dit in verband met toekomstig onderzoek naar afpersingsactiviteiten. Het belang van de verdachte met betrekking tot inzage weegt daar niet tegen op. Het recht van de verdachte – fotoboeken controleren om de totstandkoming te kunnen controleren - wordt voldoende gewaarborgd doordat de raadslieden wel inzage in de fotoboeken hebben gehad. Daarnaast overweegt de rechtbank dat de privacy van de overige personen die op de foto's in het fotoboek voorkomen zoveel mogelijk gerespecteerd dient te worden.

Het hof verenigt zich met de gronden die de rechtbank aanvoert voor het verwerpen van het verweer van de verdachte. Daarnaast voegt het hof daar aan toe dat het niet om processtukken in de zin van de wet gaat, maar dat de fotoboeken als opsporingsmiddel dienen.

Vraag 4

Volgens de Hoge Raad dienen processtukken worden aangemerkt zoals omschreven in artikel 149 lid 2 Sv. Zie hiervoor r.o. 5.9.

Vraag 5

De Hoge Raad oordeelt over de beslissing van het hof dat de fotoboeken niet als processtukken kunnen worden aangemerkt dat het oordeel geen blijk geeft van een verkeerde rechtsopvatting en dat het ook niet onbegrijpelijk is. Zie hiervoor r.o. 5.10.

Vraag 6

Dit is geen reden om een afschrift van de fotoboeken aan de verdediging te geven. Als de verdediging de betrouwbaarheid of rechtmatige verkrijging van een bewijsmiddel betwist, mag de kennisneming van documenten aan de hand waarvan die vraag kan worden beoordeeld in beginsel niet worden onthouden aan de verdediging. Echter, dat betekent niet dat zowel de verdachte als de raadsman zonder meer aanspraak heeft op een afschrift op kennisneming van een hulpmiddel dat door de politie is gebruikt of van andere documentatie. Het is mogelijk dat het belang van de verdachte moet wijken voor een ander belang dat zwaarder weegt. Zie hiervoor r.o. 5.11 en 5.12.

Amsterdams Experiment I

Vraag 1

De tenlastelegging voldoet aan de voorwaarden van artikel 261 Sv. De vraag is of de dagvaarding voldoet aan de voorwaarden van artikel 6 lid 3 EVRM. Dit artikel blijkt geen hoge eisen te stellen aan de feitelijke omschrijving. Daarnaast moet op grond van dit artikel ook de juridische kwalificatie van de feiten worden genoemd. Dat is in casu gebeurd. Daarmee voldoet de tenlastelegging ook aan de voorwaarden van artikel 6 lid 3 EVRM.

Vraag 2

De tekst van de bewezenverklaring wijkt af van de tenlastelegging doordat de bestanddelen 'opzettelijk' en 'wederrechtelijk' niet letterlijk in de tenlastelegging staan, maar wel in de bewezenverklaring.

Vraag 3

De advocaat-generaal heeft daartegen geen bezwaar aangezien bovengenoemde bestanddelen reeds in de tenlastelegging besloten liggen. Het hof heeft slechts de bestanddelen geëxpliciteerd. Dat is toegestaan. De bewezenverklaring is gegrond op de tenlastelegging en er is in casu niets bewezen verklaard dat niet ten laste is gelegd. De conclusie van de advocaat-generaal is dat vernieling impliciet ten laste is gelegd.

Vraag 4

De Hoge Raad vindt de conclusie van de advocaat-generaal te ver gaan, omdat vernieling niet altijd opzettelijk en wederrechtelijk is. Men kan namelijk iets van zichzelf vernielen of iets per ongeluk van een ander vernielen. De Hoge Raad wijst hiermee naar de grondslag leer: de rechter gaat iets bewijzen wat niet in de tenlastelegging stond.

Daarnaast kan het begrip vernielen in de zin van artikel 350 Sr als ook in de tenlastelegging een ruime betekenis hebben. Het hof is er niet van uitgegaan dat het een kennelijke schrijffout in de tenlastelegging betrof. Met het opnemen van de bestanddelen opzettelijk en wederrechtelijk in de bewezenverklaring, wordt de grondslag van de tenlastelegging verlaten. Zie hiervoor r.o. 7.4.

Vraag 5

Het gevolg van het ontbreken van een bestanddeel in de tenlastelegging is dat dit leidt tot OVAR. Het bewezenverklaarde kan in dat geval niet strafbaar worden gekwalificeerd doordat er twee bestanddelen ontbreken. Het bewezenverklaarde is niet strafbaar.

Rotterdamse Hennepkweker

Vraag 1

De Hoge Raad meent dat de rechter de grondslag van de tenlastelegging niet heeft verlaten, omdat bij de verdachte geen onduidelijkheid heeft bestaan omtrent het feit dat hem werd verweten en de plaats waar het verweten feit heeft plaatsgevonden. Daarnaast was de straataanduiding niet van belang voor een beslissing krachtens artikel 348 Sv en artikel 350 Sv. Ten slotte heeft het hof geen ander feit bewezen verklaard dan dat ten laste was gelegd.

Vraag 2

De stelling is juist, mits er bij de verdachte op dat punt geen onduidelijkheid bestaat. De rechter moet ambtshalve onderzoek doen. Als er aan de volgende voorwaarden is voldaan, moet alleen van de nadere plaatsaanduiding worden vrijgesproken:

- 1) Er bestaat geen onduidelijkheid bij de verdachte omtrent het ten laste gelegde.
- 2) Het vraagpunt is van belang in het kader van artikel 348 Sv en artikel 350 Sv.

Oefenvragen

Casus 1

Vraag 1

De rechter mag in casu het als 'Groningen' interpreteren, want uit de casus blijkt dat het daar om gaat. De noodzaak is niet hoog. Daarom is het niet nodig om dit middels artikel 313 Sv te doen.

Als er bij de verdachte geen onduidelijkheid is, mag de rechter kennelijke schrijffouten verbeteren zonder dat daarvoor de tenlastelegging moet worden gewijzigd en een vordering van de Officier van Justitie noodzakelijk is.

Indien de rechter geen kennelijke schrijffout aanneemt, is het aan te raden dat de Officier van Justitie een vordering tot een wijziging van de tenlastelegging doet, want anders wordt de dagvaarding nietig verklaard wegens een innerlijke tegenstrijdige tenlastelegging. De verdachte wordt dan vrijgesproken.

Vraag 2

Alle relevante verschillen tussen de tenlastelegging en de bewezenverklaring:

- 1) Wettelijke grondslag is verandert: wetsartikel 310 Sr beschrijft een minder zware variant van het feit dan artikel 311 Sr, dus dit is toegestaan. Diefstal ligt namelijk besloten in diefstal met valse sleutel.
- 2) Het exacte tijdstip is weggelaten: in beginsel is dit toegestaan. Dit is alleen niet toegestaan in het geval dat het tijdstip doorslaggevend is voor de tenlastelegging.
- 3) 'Op of omstreeks' is vervangen voor '12 oktober': dit is geen probleem, want zo wordt de tenlastelegging alleen maar duidelijker.
- 4) 'Groeningen' is vervangen door 'Groningen': dit was een kennelijke misslag en dat mag worden verandert.
- 5) 'Enig goed geheel of ten dele' is weggelaten: dit is geen probleem, want deze zinsnede levert geen bijdrage.

Conclusie: de rechtbank heeft beslist op grondslag van de tenlastelegging.

Casus 2

Vraag 1

De tenlastelegging moet voldoen aan artikel 261 Sv. Daarnaast kan de feitelijke omschrijving in de tenlastelegging worden benoemd. Echter, hieraan worden geen hoge eisen gesteld ex artikel 6 lid 3 EVRM. Ook dient een juridische kwalificatie van de feiten worden genoemd. Dat is gebeurd in deze tenlastelegging. Er is hier sprake van een kennelijke schrijffout, namelijk 'anders ben je niet jarig'. De rechter mag de tenlastelegging in een ander licht interpreteren. De rechter heeft hier vrijheid in. De Hoge Raad zegt dat iedere uitleg van de tenlastelegging acceptabel is zolang deze niet onverenigbaar is met haar bewoordingen. De rechter krijgt veel ruimte voor creatieve oplossingen bij ongelukkig uitgevallen tenlasteleggingen. Het uitgangspunt is dat de tenlastelegging marginaal wordt getoetst.

De tenlastelegging bevat bedreiging met de dood.
Aan de orde was slechts bedreiging.

De tenlastelegging bevat een zwaarder delict dan aan de orde was. Naar Nederlands recht mag de tenlastelegging geen zwaarder delict bevatten. Levert de strafrechtelijke grens hetzelfde feit op? De straf die op de tenlastelegging en het bewezen verklaarde staat is hetzelfde, maar levert in wezen een ander strafbaar feit op. Men kan niet zomaar een ander bestanddeel kiezen.

De feiten zijn anders dan hetgeen bewezen is verklaard. Dit is de strafrechtelijke grens. Daar loopt het in casu op stuk.

Conclusie: de bewezenverklaring is niet in overeenstemming met de Nederlandse grondslagleer.

Vraag 2

Gezien het arrest Salvador Torres was het acceptabel dat de tenlastelegging werd verzwaard, omdat het voorzienbaar was.

De bewezenverklaring is niet in overeenstemming met de rechtspraak van het EHRM in het kader van artikel 6 EVRM over de binding aan beschuldiging, omdat het voor de verdachte voorzienbaar moet zijn dat de bewezenverklaring afwijkt van de tenlastelegging. De verdachte moet de verdediging kunnen voorbereiden.

De vraag is of het voor de verdachte voorzienbaar was dat de kwalificatie zou veranderen. Als uit de stukken blijkt dat de verdachte de ander met de dood heeft bedreigd, dan kan het als voorzienbaar worden gekwalificeerd. In casu is dat het geval.

Casus 3

Vraag 1

De uitkomst ligt hier voor de hand dat het opsporingsbelang aanwezig is.